

Abram en Lot

Periodethema: Roeping en keuze
Genesis 13

VOORAF

Vanaf deze zondag volgen er voor de bovenbouw een aantal geschiedenissen waarin mensen keuzes maken.

a. Er is onenigheid (Gen. 13: 1-9)

UITLEG VAN DE TEKST

Alzo toog Abram op uit Egypte (vers 1). Abram gaat terug naar Kanaän. Er is wel wat gebeurd in de afgelopen tijd. Door honger gedreven was Abram naar Egypte gegaan. Daar maakte hij een fout. Hij vroeg Saraï om te zeggen dat ze zijn zuster was. Met als gevolg dat Farao haar weghaalde. Gelukkig greep de Heere in. Hij bewaarde Abram en zijn gezin voor deze schande. Alleen, hij moet Egypte verlaten. Hij mag niet meer blijven. En zo trok hij op. Lot, zijn neef, is er ook bij. Hij wordt hier wat apart genoemd. We krijgen nog meer informatie (vers 2). Abram is ondertussen zeer rijk geworden. Ondanks zijn zonden in Egypte heeft de Heere hem rijk gezegend. Blijkbaar trekken ze in etappes (vers 3) terug naar een plaats waar Abram eerder gestaan had. Tussen Bethel en Ai. Hij gaat terug naar een altaar. Abram had daar reeds eerder (Gen. 12: 8) een altaar gebouwd. Nu komt hij daar opnieuw en roept daar de Naam des Heeren aan (vers 4). Dat betekent niet dat hij dat niet elke dag deed. Waarschijnlijk bad Abram iedere dag. Dat aanroepen betekent vooral dat hij dat publiekelijk doet, in het openbaar, terwijl mensen dat konden zien. Abram maakt geen geheim van zijn godsdienst. Dan ontstaat een probleem (vers 5-6). Het wordt duidelijk omschreven. Lot is ondertussen ook rijk geworden. Hij heeft schapen, runderen en tenten. Dat geeft moeite.

Het land draagt hen niet om samen te wonen. Ze zitten met teveel mensen, tenten en vee op een kluitje. Dat leidt tot twist (vers 7). Niet direct tussen Abram en Lot zelf, maar tussen hun herders. Waarschijnlijk ging het vooral om de drenkplaatsen en de plaatsen om het vee te laten grazen. Je ziet het voor je. De herders van Abram hebben een weide in gebruik (of andersom) en dan komt het vee van Lot. Dan is er voor beiden niet genoeg en er ontstaat ruzie. 'Wij waren hier eerst.' Ze zitten daar ook niet alleen. Er wonen ook nog anderen in dat gebied. Kanaänieten en Ferizieten (vers 7). Dus even naar een andere weide is er niet bij. Die waren waarschijnlijk ook al in gebruik. Dat is de situatie. Er ontstaat twist. Twist over rijkdom. De twist is ontstaan tussen de herders. Dus niet tussen Abram en Lot. Maar Abram is wijs. Hij wacht niet te lang en gaat naar Lot (vers 8). Abram toont zich hier een wijs huisvader. Hij wil de twist oplossen voordat het uit de hand loopt. In eerste instantie maakt hij duidelijk wat hij wil. Hij wil geen tweedracht. 'Laat er geen twist zijn tussen mij en tussen u, tussen mijn herders en uw herders.' Abram maakt het duidelijk. Zijn gesprek is bedoeld om vrede te bevorderen. En dan zegt hij: 'Want wij zijn mannenbroeders.' Abram noemt Lot een broeder. Op zich is dat opvallend, want hij is de oom van Lot. Het maakt duidelijk dat Abram zich niet boven Lot verheft. Hij zet hem niet op zijn plaats, op zijn nummer. Hij praat niet over zijn gezag als hoofd van dit gezin, hoofd van deze familie. Hij stelt zich op één lijn met Lot. Hij doet een voorstel. 'Is niet het ganse land voor uw aangezicht (vers 9)? Scheidt u toch van mij; zo gij de linkerhand kiest, zo zal ik ter rechterhand gaan; en zo gij de rechterhand kiest, zo zal ik ter linkerhand gaan.'

Een opvallend voorstel. Als eerste, omdat Abram voorstelt dat ze scheiden zullen. Hij stelt dus niet voor om ergens anders heen te gaan waar meer ruimte is. Nee, hij stelt direct voor om uiteen te gaan. Blijkbaar ziet hij wegtrekken naar een ander gebied niet als oplossing. Misschien is hij bang dat er na verloop van tijd weer problemen komen. Wie zal het zeggen? Ook is opvallend dat Lot de keus krijgt. Abram maakt zich hier ondergeschikt aan wat Lot doen zal. Hij cijfert zichzelf weg. Hij doet alles wat hij kan om dit geschil op te lossen. Dat is zijn doel. Die twist moet de wereld uit. Die onenigheid moet weg. En Abram is bereid om daar ver voor te gaan.

TER OVERWEGING

Abram bouwt een altaar en roept de Naam van God aan. Een altaar betekent publiekelijk Gods Naam aanroepen, zodat anderen dat zien. Doen wij dat ook? Weten onze burens dat we Gods Naam belijden? Of is dat geheim? Het komt ook voor dat ook de kinderen merken dat soms de Naam van God niet beleden wordt. Praat er over met hen. Er ontstaat ruzie door rijkdom, door veel bezit. Het is opvallend. Ze hebben een tijdlang samen kunnen wonen. Er is ook een bloedband. Maar nu, nu ze rijk geworden zijn, gaat het niet meer. Rijkdom, geld en bezit zijn vaak een splijtzwam. Het biedt een mooie gelegenheid om met de kinderen over de invloed van geld te praten. Wat geld kan doen o.a. met (familie)relaties. Het is een vreemde plaats om ruzie te maken. Midden tussen vreemde volkeren. Niet bepaald de ideale plaats. Onderlinge ruzie is een teken van zwakte. Twist verzwakt. Het maakt dat mensen alleen komen staan. Dat je elkaar kwijtraakt en elkaar niet meer steunt. Twist in de gemeente is ook een groot gevaar. Terwijl de satan loert naar mogelijkheden om de gemeente af te breken. Er is dus reden genoeg om tweedracht te vermijden. Om samen naar oplossingen te zoeken.

Abram zoekt een einde van de twist. Hij wil dat het ophoudt. Wij kunnen twisten nog wel eens jaren laten voortbestaan. We hebben toch gelijk? Laten anderen de eerste stap maar maken! Zij moeten naar ons toe komen! Zo gaat het vaak. Maar Abram komt zelf. Hij neemt die eerste stap. Dat is goed.

Abram wil de minste zijn. Hij maakt geen gebruik van zijn positie. We zouden zeggen: hij gaat niet op zijn strepen staan. Hij noemt Lot een broeder. De minste zijn is vaak iets heel moeilijks voor ons. We willen van alles. Desnoods bergen verzetten, maar niet de minste zijn. Als we gezag kunnen laten gelden, dan zullen we dat niet nalaten. Hier is de les van Abram. Praat met de kinderen over dit voorbeeld van Abram.

b. Lots keuze (Gen. 13: 10-13)

UITLEG VAN DE TEKST

Hoe zal Lot op dit alles reageren (vers 10)? Hier staat hij op een kruispunt in zijn leven. De beslissing die hij nu neemt, is bepalend voor hoe het verder gaat. Hij heeft verschillende mogelijkheden. Als eerste kan hij een scheiding weigeren. Als tweede had hij zelf ook terug kunnen treden. Het is duidelijk dat Abram hem hier voor laat gaan. Hij had dat kunnen weigeren. Maar Lot doet anders. 'Hij hief zijn ogen op en zag de vlakte van de Jordaan.' De schrijver vertelt er nog iets bij. Deze vlakte was prachtig. In die dagen was die vlakte als de hof de HEEREN. Bedoeld wordt als het paradijs. De tuin die God voor Adam had geplant. Zo mooi was het er, zo mooi als het was in Egypte. Zo was die vlakte in die dagen. De schrijver voegt er aan toe: 'voordat de HEERE Sodom en Gomorra verdorven had'. Lot kijkt en wat hij ziet bevalt hem. Zo koos (vers 11) Lot voor zich de ganse vlakte der Jordaan. Hij trekt naar het oosten. Abram en hij raken zo gescheiden. Ze gaan uit elkaar. Lot verlaat Kanaän (vers 12), Abram blijft in Kanaän. Lot woont in de steden van de vlakte. Hij slaat zijn tenten op tot Sodom toe. De schrijver voegt er nog iets aan toe (vers 13). Informatie over de inwoners van Sodom. Hij noemt ze boos, grote zondaars tegen de HEERE. Daar trekt Lot heen. Tussen die mensen gaat hij wonen.

TER OVERWEGING

Lot kiest het beste deel. Hij had het goede deel aan Abram kunnen laten. Lot is niet allereerst goed voor Abram, maar voor zichzelf. Kinderen herkennen dit. Als je dan iets aanbiedt aan kinderen en je vraagt: wie eerst? Dan roepen ze allemaal: 'Ik eerst, ik eerst.' Praat er eens over met hen. Laat ze zien dat wie goed is voor zichzelf, vaak slecht is voor een ander. Is dat de bedoeling?

Lot kiest nadat hij had gekeken. De vraag is: kiest Lot eigenlijk wel? Of is Lot gegrepen door wat hij zag? Heeft de vlakte hem in haar greep gekregen. Zou dat het niet zijn? Door dat kijken wordt de begeerte opgewekt. Dat is onontkoombaar. Dan krijgt dat wat je ziet, vat op je. Je wordt er als het ware door gebiologeerd. Hier kunnen we over praten met de kinderen. Wat doet zien met ons? Moeten we niet oppassen met waar we naar kijken?

Wat Lot zag, zag er uit als het paradijs. Zo werkt de duivel. Wat hij ons laat zien, is niet lelijk, maar prachtig. Je kunt je ogen er niet vanaf houden. Zo mooi is het. Tenminste, als je alleen met je ogen kijkt. Maar de werkelijkheid is anders. Dat land is wel mooi, maar haar inwoners niet. Zij zijn boos, ze zondigen tegen God. Het zal Lot straks nog bijna zijn leven kosten.

Het zal hem bijna zijn dochters kosten. Het kost hem straks zijn vrouw. Het was allemaal prachtig, maar uiteindelijk – laat ik het maar hard en duidelijk zeggen – was het een voorportaal van de hel. Lot komt terecht in steden vol zondaars. Daar moeten we van leren.

Lot vraagt het niet aan de HEERE. Lot gaat hier een eigen weg. Die weg leidt hem bij Abram vandaan en als hij niet oppast ook bij de God van Abram vandaan. Op basis waarvan kiezen wij? Wij als leden van de gemeente? Kinderen van het verbond? 'HEERE, wat wilt Gij dat ik doen zal?' Dat is de goede vraag. Een vraag die Lot niet stelde. Praat er maar over met de kinderen

c. Belofte voor Abram (Gen. 13: 14-18)

UITLEG VAN DE TEKST

Nu blijft Abram echt alleen (vers 14). God had het tegen hem gezegd: 'Ga uit uw land, uit uw maatschap (familie) uit uws vaders huis naar het land dat Ik u wijzen zal.' Wel, een deel van die familie was er nog gebleven. Lot, de zoon van zijn broer. Nu blijft hij echt alleen over. Waar is de HEERE in dit alles? Het is God, Die hier Abram verkiest. We zagen de keuze van Lot, we zien hier ook de keuze van God. Abram zal tot een menigte van volken worden. Als Lot is weggegaan, komt de HEERE tot Abram. Het lijkt alsof ze samen op een heuvel staan. Misschien wel de heuvel waar Abram eerst met Lot stond. Nu moet Abram zijn ogen opheffen. De HEERE wijst hem naar noord, zuid, oost en west. Dat alles zal Abram ontvangen. Hij en zijn zaad zullen dit land krijgen (vers 15). Want God zal het hem geven. Abram mag Kanaän niet verlaten. Het is het land van de belofte. Hij krijgt nog een belofte.

Uw zaad zal zijn als het stof der aarde (vers 16). Zoveel als dat stof er is, zo veel zaad zult u hebben. Hij mag het land doorwandelen (vers 17). Gaan bekijken, bezien zoals een landeigenaar het nieuwe land, wat hij heeft gekocht, gaat bezichtigen. Zo moet Abram door dat land heengaan. Want hij zal het krijgen, dat is beloofd. Zo slaat hij opnieuw zijn tenten op (vers 18), nu bij de eikenbossen van Mamre. Opnieuw bouwt hij een altaar.

TER OVERWEGING

Zo leeft Abram bij de beloften van God. Heeft hij het nu al? Nee, dat niet. Dat land heeft hij nog niet. Als Sara sterft, moet hij een stuk grond kopen. Heeft hij al kinderen? Nee, ook dat zal nog een tijdje duren. Dat zaad is er nog niet. Abram moet leven bij de belofte. Hebben ook wij geen beloften ontvangen? Beloften t.a.v. het heil in de Heere Jezus? Zegt de Heere Jezus niet: 'Wie in Mij gelooft zal leven, al was hij gestorven.' Is dat geen belofte? Geloven wij in die beloften? Houden we de HEERE voor betrouwbaar? Want ze zijn waar! De HEERE doet wat Hij belooft. Daar mogen we over spreken met de kinderen. Kijk maar naar het leven van Abram. Hij ontving een zoon. Zijn zaad werd tot een groot volk. Ze kregen dat land. God gaf alles wat Hij belooft. Dat doet Hij nog.

GELOOFSLEER

Met betrekking tot de ruzie tussen de herders van Abraham en Lot kunnen we verwijzen naar zondag 40 van de Heidelbergse Catechismus. Daar wordt het zesde gebod besproken (gij zult niet doodslaan). In de antwoorden die worden gegeven blijkt dat God de ruzie verbiedt, maar ons ook opdraagt om onze naaste lief te hebben als onszelf. Dat betekent dat we hen met geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en alle vriendelijkheid tegemoet komen.

